

STRATEŠKI NAČRT RAZVOJA KNJIŽNICE KSAVERJA MEŠKA SLOVENJ GRADEC

2020 - 2025

Knjižnica Ksaverja Meška Slovenj Gradec
Ronkova ulica 4
2380 Slovenj Gradec

Vsebina

STRATEŠKI NAČRT RAZVOJA	1
KNJIŽNICE KSAVERJA MEŠKA SLOVENJ GRADEC	1
2020 - 2025	1
.....	1
.....	1
1. UVOD	3
1.1. PRAVNE IN DRUGE PODLAGE ZA SPREJEM STRATEGIJE RAZVOJA KNJIŽNICE.....	3
1.1.1. Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2013-2020	4
1.2. PREDSTAVITEV KNJIŽNICE KSAVERJA MEŠKA SLOVENJ GRADEC	4
1.3. DEJAVNOST KNJIŽNICE	6
1.4. KNJIŽNIČNA MREŽA	6
1.5. ZAPOSLENI	7
2. STRATEŠKI PROGRAMSKI CILJI 2020 - 2025	7
2.1. Strateško področje: UPORABNIKI, DOSTOPNOST KNJIŽNICE IN KNJIŽNIČNIH STORITEV	8
2.2. Strateško področje: ČLANI KNJIŽNICE	8
2.3. Strateško področje: KNJIŽNIČNO GRADIVO.....	9
2.3.1. Letni prirast in nakup knjižničnega gradiva (tudi e-knjige).....	10
2.3.2. Obdelava gradiva	10
Opis strateškega cilja: knjižnica obdeluje gradivo centralno (za vse oddelke oz. enote v osrednji knjižnici v Slovenj Gradcu).	10
2.3.3. Izločanje gradiva	10
2.3.4. Hranjenje, varovanje, zaščita gradiva	11
2.3.6. Medknjižnična izposoja	11
2.4. Strateško področje: ZAPOSLOVNI NAČRT KNJIŽNICE	11
2.5. Strateško področje: TEHNIČNA OPREMA KNJIŽNIC	12
2.6. KNJIŽNIČNO INFORMACIJSKI SISTEM.....	13
2.7. Strateško področje: INVESTICIJE, VZDRŽEVANJE, RAZVOJ.....	13
2.8. Strateško področje: ORGANIZACIJA KNJIŽNICE	13
2.9. Strateško področje: PROJEKTNO DELO	14
2.10. Strateško področje: KULTURNE PRIREDITVE	14
2.11. Strateško področje: PROMOCIJA IN MARKETING KNJIŽNICE	15
3. KRITIČNI DEJAVNIKI USPEHA.....	16
4. PRIČAKOVANI KONČNI REZULTATI OB URESNIČITVI STRATEŠKIH CILJEV	17

1. UVOD

Dokument Strateški načrt razvoja Knjižnice Ksaverja Meška Slovenj Gradec (KKMSG) 2020 – 2025 je nastal zaradi potrebe po prilagajanju knjižnice novim družbenim razmeram in prilagajanju Lokalnemu programu za kulturo. Izhajali smo iz trenutnega položaja knjižnice, njene specifike v delovanju, tradicionalnosti knjižnične stroke v okolju ter pričakovanj in zahtev njenih uporabnikov. Strategija se opira na razvoj slovenskih splošnih knjižnic, ki je pripravljena: na osnovi identificiranja družbenih sprememb in problemov, trenutnega stanja, vloge in razvitosti splošnih knjižnic v državi ter zaznavanja splošnih knjižnic s strani državljanov.

Vizija delovanja KKMSG je zasnovana na podlagi povezovanja kulturnih območij dveh lokalnih skupnosti (ustanoviteljic) in vseh njenih deležnikov.

Strateški načrt opredeljuje knjižnično dejavnost na celotnem območju delovanja ter postopno uskladitev pogojev delovanja z zakonodajo. Naš osnovni cilj je povečanje dostopnosti knjižničnih storitev.

Strateški načrt razvoja v skladu z Zakonom o uresničevanju javnega interesa v kulturi obravnava občine ustanoviteljice.

1.1. PRAVNE IN DRUGE PODLAGE ZA SPREJEM STRATEGIJE RAZVOJA KNJIŽNICE

Temeljna zakona, ki vsebinsko urejata področje knjižničarstva, sta Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo in Zakon o knjižničarstvu. Za izvajanje slednjega so bili sprejeti še številni podzakonski predpisi, ki jih knjižnica izpolnjuje pri svojem delu, in sicer Uredba o osnovnih storitvah knjižnic, Pravilnik o pogojih izvajanja knjižnične dejavnosti kot javne službe, Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice ter drugi.

Strateški načrt javnega zavoda Knjižnice Ksaverja Meška je dokument, ki smiselno sledi Nacionalnemu kulturnemu programu 2018-2025, Strategiji razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2013-2020, Strokovnim priporočilom in standardom za splošne knjižnice 2018 - 2028 in Lokalnemu kulturnemu programu Občine Slovenj Gradec.

Pri pripravi strateškega načrta je upoštevan dosednji razvoj knjižnice, pridobljene izkušnje, vizija in poslanstvo knjižnice, kadrovske in materialne potencialne, pričakovanja uporabnikov in ostale lokalne skupnosti, zaposlenih, organa upravljanja in ustanovitelja. Oblikovani so cilji, ki jih želimo doseči v kratkoročnem in dolgoročnem obdobju in so nadgradnja načrtovanj, ocen in spoznanj, ki jih prikazujejo letna poročila preteklih obdobj ter letni načrt dela tekočega leta. Naši začrtani cilji so tisti, na katerih bomo gradili uspeh in prepoznavnost naše ustanove. S skupnimi močmi si bomo prizadevali ustvariti sodobno knjižnico, ki bo sposobna sprejeti nove izzive in svoj program odzivno prilagajati morebitnim spremembam. Trudili se bomo razvijati prijazno socialno okolje za vse kategorije uporabnikov in v prvi vrsti zadovoljevati njihove potrebe.

Nacionalni program opredeljuje knjižnično dejavnost in knjižnice kot spodbujevalce demokratičnega mišljenja, dejavnike razvoja bralne kulture, nastajanja in prenosa znanja ter pomembne nosilce sodobne informatizirane družbe.

Prednostna naloga na področju knjižničarstva, zapisana v nacionalnem programu je, optimiziranje pogojev za realizacijo razvojnih potencialov tako narodne kot tudi splošnih knjižnic, kar bo doseženo s posodobitvijo področne zakonodaje, z oblikovanjem strokovnih smernic in izboljšanjem prostorskih in tehničnih pogojev za njihovo delovanje. Tako bo knjižnična dejavnost, ki je visoko profesionalizirana, vzajemna, koordinirana in informatizirana, lahko še učinkovitejša in bolj uspešna.

Javni interes na področju knjižnične dejavnosti se kaže v nalogah in poslanstvih knjižnic. Temeljno poslanstvo splošnih knjižnic je postati središča za neomejeno dostopnost knjižničnega gradiva in informacij ter še povečati svojo aktivno vlogo pri vseživljenjskem razvijanju bralne kulture, demokratičnega mišljenja in visokih meril sodobne informatizirane družbe. Temu se pridružuje tudi njihova kulturna in socialno-razvojna funkcija v smislu izenačevanja izobraževalnih, informacijskih, socialnih in drugih zmožnosti prebivalcev države. Nadvse pomembna je tudi skrb za ohranjanje

slovenske pisne kulturne in znanstvene dediščine. Največji poudarki so na večji dostopnosti storitev knjižnične javne službe vsem prebivalcem območja, ki ga knjižnica pokriva ter boljših pogojev za zbiranje, dostopnost in trajno ohranjanje slovenske pisne kulturne dediščine v knjižnicah v klasični in digitalni obliki.

Temeljno poslanstvo knjižnice v prihodnjem obdobju je postati sodobno kulturno, izobraževalno in socialno središče za dostopnost knjižničnih gradiv in raznorodnih informacij, ob tem pa izvajati programe za vseživljenjsko razvijanje bralne kulture, pri čemer bo knjižnica razvijala vlogo družbenega povezovalca, ki vsem prebivalcem ne glede na njihov status ponuja enake možnosti za dostop do informacij, izobraževanja in kulturnih dobrin.

Knjižnica si bo prizadevala za posodobitev tehnične opreme in prilagoditev sodobnim informacijsko komunikacijskim standardom.

1.1.1. Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2013-2020

Izhodišči za nastanek dokumenta **Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic od 2013 - 2020** sta bili: potreba po prilagajanju knjižnic novim družbenim razmeram ter zagotovitev upravljanja in obvladovanja sprememb tako, da bodo zadovoljene izobraževalne, kulturne in socialne potrebe vseh uporabnikov splošnih knjižnic v Republiki Sloveniji.

Strategija razvoja splošnih knjižnic sledi smernicam in ciljem različnih razvojnih in strateških dokumentov Republike Slovenije, ki vključujejo cilje, strategije in aktivnosti, pri katerih so splošne knjižnice s ponudbo svojih storitev pomembni dejavniki za različne ciljne skupine uporabnikov. Strategija razvoja splošnih knjižnic bo v obdobju, ki ga obravnava, podlaga za oblikovanje različnih razvojnih in operativnih dokumentov za posamezna, v strategiji navedena področja in aktivnosti.

Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2013 - 2020 je oblikovana na podlagi Izhodišč za pripravo strategije splošnih knjižnic in na podlagi strateške usmeritve na področju IKT (informacijsko-komunikacijske tehnologije) v splošnih knjižnicah za obdobje 2013 – 2020. Ta obravnavajo položaj splošnih knjižnic v različnih družbenih in tehnoloških okoljih v državi, vizijo in poslanstvo splošnih knjižnic, prinašajo pregled dokumentov Evropske unije in nekaterih tujih politik in strategij splošnih knjižnic ter opredelijo namen strategije razvoja splošnih knjižnic. Besedilo vsebuje tudi obsežen seznam virov in literature, ki so bili podlaga za oblikovanje strateškega dokumenta.

Namen strategije

Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic na osnovi identificiranja

- **družbenih sprememb** (politične in ekonomske razmere, globalizacija, informacijska tehnologija, državljani oziroma občani lokalnih okolij splošnih knjižnic in njihova pričakovanja, konkurenca, migracije, staranje prebivalstva ...),

- **problemov** (slaba funkcionalna in informacijska pismenost odraslih, slaba informacijska pismenost t.i. »Google« generacije, komercializacija in s tem nedostopnost kulturnih dobrin, potreba po vseživljenjskem učenju zaradi zahtev trga dela, integracija imigrantov, etničnih skupin, zaostrenost financiranja knjižnic iz proračunskih virov ... itn.),

- **trenutnega položaja, vloge in razvitosti splošnih knjižnic v državi**

ter

- **zaznavanja splošnih knjižnic s strani državljanov,**

začrta vizijo (smer) in poslanstvo (namen, razlog za obstojanje) splošnih knjižnic v spreminjajočih se razmerah sodobne družbe.

1.2. PREDSTAVITEV KNJIŽNICE KSAVERJA MEŠKA SLOVENJ GRADEC

Polni naziv javnega zavoda: KNJIŽNICA KSAVERJA MEŠKA SLOVENJ GRADEC

Naslov (sedež): Ronkova ulica 4, 2380 Slovenj Gradec

Ustanoviteljici: Mestna občina Slovenj Gradec, Občina Mislinja

Vpisana v sodni register pod številko vložka: 1/04290/00

Davčna številka: 60703067

Številka TRR: 01312-6030374109 OE UJP Slovenska Bistrica

Šifra proračunskega uporabnika: 37419

Matična številka: 5518164000

Šifra dejavnosti: 91.011
Telefon: 02-88-39-351
Elektronska pošta: knjiznicasg@sg.sik.si
Spletna stran: <http://www.sg.sik.si>
Pooblaščenca oseba za zastopanje: Dragica Ropič, direktorica

Zgodovinske korenine slovenjegraškega knjižničarstva segajo v čas ustanavljanja čitalnic in taborov na Slovenskem.

Za predhodnico KKM štejemo Okrajno ljudsko knjižnico, ki je bila ustanovljena 25. novembra 1949. leta, geografsko pa je pokrivala enako področje kot danes, ko s knjižničnim gradivom oskrbuje prebivalce Mestne občine Slovenj Gradec in Občine Mislinja. Knjižnica je prav gotovo delovala že prej, takoj po vojni, vendar o njenem delovanju nimamo nobenih zanesljivih podatkov. Ob ustanovitvi je imela 1256 knjig, abecedno-imenski katalog in redno zaposlenega knjižničarja Ivana Srebnika, ki je delal v njej do leta 1952. Knjižnica je bila za bralce odprta 22 ur tedensko, poslovala pa je v "primernem lokalnu, ki ga je imela v najemu " (kot lahko preberemo v arhivu knjižnice). V letih do jeseni 1954 so se v njej zvrstili knjižničarji: Marija Obrovnik, Matilda Hudolist (9.1.1953 poročilo) in Marjan Kolar 1.1.1954 - 1.10 1954). Tudi selila se je knjižnica v teh letih pogosto, saj je bila nekaj časa na Glavnem trgu 16, potem v privatnem stanovanju na Francetovi ulici 35 (posedovala je en prostor in štiri omare, 31. 12. 1952 pa je imela na zalogi 3067 knjig). 1.1.1954 lahko preberemo, da je bila na Glavnem trgu št. 15 v bivši restavraciji oz. okrepčevalnici hotela Korotan. 1. 10. 1954 se je v knjižnici zaposlila gospa Hilda Vaupot in že 1956. leta se je knjižnica preselila na Glavni trg 24. Na tej lokaciji, sicer ne v istem prostoru, je knjižnica ostala vse do leta 1980.

1. novembra 1967 je delovno mesto upravnice Knjižnice Slovenj Gradec prevzela gospa Marjana Vončina. Gospa Vončina je prej že enajst let delala v študijski knjižnici na Ravnah končala je tudi knjižničarsko šolo in opravila strokovni izpit za knjižničarko. 1972. leta se ji je pridružila višja knjižničarka Marija Močilnik. Omenjeni knjižničarki sta bili prvi strokovno usposobljeni delavki in sta razvoj knjižničarstva v Mislinjski dolini zastavili na strokovnih osnovah.

Prvi res pomemben korak k posodobitvi poslovanja je bil narejen leta 1972, ko je knjižnica dobila namensko opremo in uvedla prost pristop do knjižničnega gradiva.

1974. leta se je knjižnica preimenovala v Knjižnico Ksaverja Meška in se 1975. leta vključila v novo ustanovljeni Zavod za kulturo. 1980. leta se je knjižnica preselila v nove prostore na Glavnem trgu 1, v samostojno zgradbo. Novi prostori so omogočali ureditev čitalnice in razvejano dodatno dejavnost: zaživelo je delo z mladino, organizirane so bile predstavitve knjig, razstave na različne teme in podobno. Vendar se je knjižnica že po nekaj letih začela ponovno srečevati s prostorsko stisko, premajhnim dotokom novega gradiva in neustrezno tehnično opremljenostjo.

1991 je KKM postala samostojen javni zavod za opravljanje knjižničarske dejavnosti za občino Slovenj Gradec. Osamosvojitve knjižnice je pomenila hitrejši napredek v vseh pogledih. Že v istem letu beležimo precejšnji tehnični napredek z nabavo prvega računalnika in fotokopirnega stroja. V naslednjih nekaj letih, do preselitve v nove, funkcionalne prostore, so tekale aktivnosti predvsem na področju avtomatizacije obdelave knjižničnega gradiva.

Konec leta 1995 se je knjižnica Slovenj Gradec preselila na novo lokacijo. V trgovsko storitvenem centru Katica, ki je zrasel sredi novega stanovanjskega naselja, je dobila funkcionalno urejene prostore v velikosti 1060 m². Njene površine dajejo z velikostjo in razporeditvijo zagotovilo knjižničnemu gradivu in dejavnosti za dolgo življenje v tem okolju. Primerna oprema in ureditev knjižničnega gradiva nudita možnosti za hkratno dogajanje oz. zadovoljevanje različnih uporabnikovih potreb: tiho študijsko delo, hitro informiranje, samostojno brskanje po knjižničnem gradivu, sodelovanje pri prireditvah. Investicija je bila končana marca 1998. z odprtjem mladinskega oddelka v mansardi.

Ob tem so potekale tudi prostorske prenove v zunanjih enotah; 1995. leta je bila odprta prenovljena knjižnica Podgorje, in 2012 združena s šolsko knjižnico v OŠ Podgorje, 1997. leta Knjižnica Pameče – Troblje, ki je prav

tako združena s šolsko knjižnico in 4. februarja 2000 Knjižnica Mislinja, zadnjo enoto v mreži knjižnic, ki jih KKM pokriva s svojo dejavnostjo.

Konec leta 2019 je knjižnica v Slovenj Gradcu pridobila dodatnih 115 kvadratnih metrov površine, na katerih smo uredili čitalniški prostor v kombinaciji čitalniške kavarne in prireditvenega prostora, posebej pa smo uredili tudi konferenčno sobo.

1.3. DEJAVNOST KNJIŽNICE

»Svoboda, blaginja in razvoj družbe in posameznika so temeljne vrednote človeka. Doseči jih je moč samo tedaj, ko je dobro obveščeni državljani sposobni, da sam uresničuje svoje demokratske pravice in se aktivno vključuje v družbo. Konstruktivno sodelovanje v le-tej in razvoj demokracije sta odvisna od ustrezne izobrazbe in od prostega in neomejenega dostopa do znanja, duhovnih dobrin, kulture in informacij. Splošna knjižnica, dejanska vrata lokalne skupnosti do znanja, zagotavlja osnovno podstavo učenja od mladosti do starosti, samostojnega sprejemanja odločitev in kulturnega razvoja posameznika in socialnih skupin. Storitve splošne knjižnice so na voljo uporabnikom po načelu enakega dostopa vsakomur.«

(IFLA/UNESCO Manifest o splošnih knjižnicah, 1994)

Knjižnica Ksaverja Meška Slovenj Gradec je splošna javna knjižnica, namenjena izobraževanju, informiranju, kulturni razgledanosti in razvedrilu občanov. Dejavnost opravlja za 21.140 prebivalcev Mislinjske doline konec leta 2019 - 14.381 MO Slovenj Gradec in 4.544 O Mislinja). Ustanoviteljici zavoda sta Mestna občina Slovenj Gradec, Šolska ulica 5, Slovenj Gradec in Občina Mislinja, Šolska cesta 34, Mislinja, ustanoviteljske pravice in obveznosti do zavoda izvajata Občinski svet mestne občine Slovenj Gradec in Občinski svet občine Mislinja. Zavod je pravni naslednik Knjižnice Ksaverja Meška Slovenj Gradec, ki jo je ustanovila Skupščina občine Slovenj Gradec z odlokom o ustanovitvi, objavljenem v Uradnem listu RS, št. 17/91 in 2/92. Ustanoviteljske pravice sta z odlokom objavljenim v Uradnem listu RS, št. 86/02 prevzeli Mestna občina Slovenj Gradec in Občina Mislinja. Začetek delovanja knjižnice v Slovenj Gradcu datira v leto 1949, ko je bila ustanovljena Okrajna ljudska knjižnica, ki je samostojno delovala do leta 1975. Istega leta je bila kot samostojna enota vključena v Zavod za kulturo Slovenj Gradec, ki je deloval do leta 1991.

Poslanstvo Knjižnice Ksaverja Meška Slovenj Gradec kot javnega zavoda je trajno in nemoteno opravljanje knjižnične dejavnosti.

Zavod je pravna oseba, s pravicami, obveznostmi in odgovornostmi v pravnem prometu, kot jih določa zakon in odlok o ustanovitvi. Zavod je vpisan v sodni register pri Okrožnem sodišču v Slovenj Gradcu pod registrsko številko 1/04290/00 in v razvid knjižnic pri Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani pod številkami: 111 Knjižnica Ksaverja Meška Slovenj Gradec, 112 knjižnica Slovenj Gradec, 113 knjižnica Mislinja, 114 knjižnica Pameče – Troblje in 115 knjižnica Podgorje.

1.4. KNJIŽNIČNA MREŽA

V sestavo javnega zavoda Knjižnice Ksaverja Meška Slovenj Gradec torej sodijo:

- Knjižnica Slovenj Gradec, Ronkova 4, Slovenj Gradec
- Knjižnica Mislinja, Šentlenart 27, Mislinja
- Knjižnica Podgorje, Podgorje 34, Podgorje pri Slovenj Gradcu in
- Knjižnica Pameče-Troblje, Pameče 134, Slovenj Gradec.

Mreža knjižnic je objavljena kot priloga Pravilniku o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (Ur. l. RS 73/2003).

1.5. ZAPOSLENI

Znotraj štirih enot knjižnica organizira delo strokovnih in upravno-tehničnih delavcev. Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (Uradni list RS, št. 73/2003) določa minimalne standarde za zaposlovanje v splošnih knjižnicah, ki zaposlujejo strokovne, manipulativne in administrativno-tehnične delavce. Nosilni poklici strokovnih delavcev so: bibliotekar, višji knjižničar in knjižničar. Splošna knjižnica zaposluje strokovne delavce v razmerju 70% bibliotekarjev in višjih knjižničarjev in 30% knjižničarjev.

V Knjižnici Ksaverja Meška Slovenj Gradec je bilo do meseca oktobra 2019 sistemiziranih petnajst delavnih mest (sprejeto in potrjeno na Svetu zavoda, 11.4.2017) v skladu s Pravilnikom.

Po strokovnih priporočilih in standardih za splošne knjižnice od 2018 - 2028 pa so se glede na število prebivalcev, število gradiva in dejavnosti, ki jih knjižnica izvaja, sistemizirana delovna mesta povečala na sedemnajst zaposlenih (21.10.2019).

V letu 2019 je bilo zasedenih trinajst in pol delovnih mest: direktor, čistilka, računovodja, poslovni sekretar in devet strokovnih delavcev s polnim delovnim časom ter ena delavka s polovičnim delovnim časom (od 16.4.2017) v predpisanem razmerju 70 % z visoko izobrazbo in 30 % s srednjo izobrazbo. V letu 2020 se je polovično zaposlena delavka upokojila, le-to smo nadomestili z novo zaposlenim strokovnim delavcem.

Tako je v letu 2020 v skladu s kadrovskim načrtom v dogovoru z ustanoviteljicama redno zaposlenih 14 delavcev s polnim delovnim časom:

- 3 knjižničarji
- 6 bibliotekarjev
- 1 strokovni sodelavec
- 1 poslovna sekretarka
- 1 računovodkinja
- 1 čistilka
- 1 direktorica

Zaposlene so razporejene na delovna mesta, ki so v skladu s posameznimi pogodbami o delu in sistemizacijo delovnih mest. Ne glede na razporeditev po pogodbah o zaposlitvi pa vsaka strokovna delavka opravlja tudi druga strokovna dela, ki so potrebna za nemoten potek delovnega procesa v knjižnici.

Po novi sistemizaciji so torej nezasedena delovna mesta še: knjižnični manipulant s V. stopnjo izobrazbe ter dva bibliotekarja s VII. stopnjo izobrazbe.

2. STRATEŠKI PROGRAMSKI CILJI 2020 - 2025

Minimalne pogoje za delovanje določa Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe. Knjižnica je središče kulturnega in informacijskega dogajanja v lokalnem okolju. Je skladišče znanja in informacij. Prispeva k večanju kakovosti življenja posameznika in skupnosti, krepi pripadnost lokalni skupnosti, povezuje različne življenjske sloge, krepi kulturno življenje, dviguje izobrazbeno raven in razvija pismenost, zato mora s svojo prostorsko in strokovno urejenostjo biti zgledna, da bo privabljala vedno več novih uporabnikov (in jih tudi uspešno zadržala). Nikakor torej ne smemo pozabiti, da je temelj kulturnega dogajanja v lokalnem okolju prav knjižnica in da bo v obdobju gospodarskih težav še bolj potrebna in pomembna. Ljudje smo socialna bitja, zato potrebujemo stik z ljudmi. V času socialnih stisk, ki jih prinaša kriza, pa je med drugim tudi rehabilitacijski prostor. Dobro razvita knjižnica je v ugled lokalni skupnosti.

Splošne knjižnice, ki izvajajo javno službo, morajo imeti:

- ustrezen obseg in izbor strokovno urejenega knjižničnega gradiva,
- ustrezno število usposobljenih strokovnih delavcev,
- ustrezen prostor in opremo,
- ustrezno organizacijo knjižnične dejavnosti.

Splošne knjižnice imajo kar nekaj prednosti, ki jih umeščajo v okolje kot tretje prostore in iz katerih lahko izhajajo pri uveljavljanju svoje vloge v današnji družbi:

- so zaupanja vredne ustanove z dolgo tradicijo, ljudje jih podpirajo;
- še vedno pomenijo zanesljivost pri iskanju in izbiri informacij;
- so prostor srečevanja, središče lokalne skupnosti, še posebej v manjših okoljih;
- v skupnostih spodbujajo in podpirajo enakost za vse;
- spodbujajo osebni razvoj s podporo vseh vrst učenja, pismenosti, kvalitetnega preživljanja prostega časa in socialne aktivnosti;
- so protiutež globalnemu svetu s predstavljanjem lokalnih vsebin;
- so javna služba in kot take kategorija socialne države.

2.1. Strateško področje: UPORABNIKI, DOSTOPNOST KNJIŽNICE IN KNJIŽNIČNIH STORITEV

Opis strateškega cilja: Knjižnica želi uporabnikom in članom zagotavljati čim boljše (širšo) dostopnost knjižničnih storitev in zbirke in drugih virov. Za to si bo prizadevala v svojih prostorih in na daljavo.

2.1.1. Knjižnica bo usmerjena na kontinuirano ugotavljanje in zadovoljevanje potreb aktivnih in potencialnih uporabnikov in članov knjižnice.

UKREPI : opredeljevali bomo ciljne skupine uporabnikov; selekcionirali storitve, ki so jim namenjene, izpostavljali prioritete njihovih uresničitvev. Posebna pozornost bo namenjena članom, uporabnikom s posebnimi potrebami (šole EPP, brezposelni, starostniki,...)

2.1.2. Knjižnica bo razvijala dostop do svojih storitev in virov preko interneta (hitra in učinkovita dostopnost).

UKREPI: čim več obstoječih storitev bomo ponujali tudi v elektronski obliki preko interneta; izvajali bomo aktivnosti za povečanje števila obiskovalcev knjižnice na daljavo (izobraževanje); posodabljali bomo programske, računalniške in komunikacijske tehnologije za podporo dostopa in uporabe storitev na daljavo.

2.1.3. Knjižnica bo upoštevala načela intelektualne svobode in pravice uporabnikov, ki izhajajo iz predpisov s področja varovanja človekovih pravic in varovanja osebnih podatkov.

UKREPI: posodobitev pisne politike o dostopnosti in uporabi knjižnice in knjižničnih storitev, varovanje zasebnosti uporabnikov (brisanje neaktivnih članov, skrb za zbrane osebne podatke), stalno izobraževanje zaposlenih o zakonodaji in predpisih varovanja intelektualne svobode, človekovih pravic ter avtorskih in sorodnih pravic.

2.2. Strateško področje: ČLANI KNJIŽNICE

Opis strateškega cilja: Čim večji odstotek včlanjenega prebivalstva v knjižnico pomeni približevanje standardom za splošne knjižnice, ki predvidevajo 40 % vključenost. Slovensko povprečje je 25 %. Visok delež aktivnega članstva v splošni knjižnici za lokalno skupnost pomeni aktivno in osveščeno prebivalstvo, ki je lažje kos hitrim družbenim spremembam. Glede na prebivalstvo dosegamo 30 % včlanjenih prebivalcev v knjižnico. Članstvo v vseh enotah knjižnice je že nekaj let stabilno in beležimo zgolj manjša nihanja. Član knjižnice je oseba, ki je vsaj **enkrat v tekočem letu obiskala knjižnico in podaljšala članstvo.**

V skladu z zakonom o knjižničarstvu neaktivne člane vsako leto paketno brišemo. Člane, ki imajo kakršnekoli dolgove redno opominjamo in prosimo k poravnavi. Člane, ki se po četrtem opominu na naše pozive ne odzovejo predamo v izterjavo pogodbeni odvetniški pisarni.

Stalnica je trend obiskovanja knjižnice brez članstva. Obiskovalci knjižnice lahko koristijo usluge knjižnice (internet, obisk čitalnice, prireditve itd) in ni potrebno, da se zato včlanijo. Knjižničnega gradiva pač ne morejo odnesti domov. Ocenjujemo, da obiskuje knjižnico vsaj **40%** prebivalcev, ki knjižnico obišejo zaradi prireditev, kot udeleženci biblio-pedagoških dejavnosti in podobno, vendar se v knjižnico ne včlanijo. Še vedno je zabeleženo veliko izposoj družinskim članom ali »prijateljem«, ki pa seveda niso statistično vodene.

Knjižnica si bo prizadevala za ohranitev obstoječega članstva oz. skušala vključiti v članstvo še večji delež prebivalstva obeh občin: cilj 32 % vključenih prebivalcev.

UKREPI :

- aktivnosti za vpis predšolskih in šolskih otrok (prireditve, ped. ure, razpisi, dejavnosti...);
- posebni programi za specifične dele prebivalstva (brezposelni, upokojenci, invalidi).
- promocija knjižničnih dejavnosti in promocija programov knjižnice;
- gradnja pozitivne podobe knjižnice za člane;
- poudarjanje pripadnosti instituciji (Prijatelji knjižnice);
- akcije, da tudi uporabniki knjižnice postanejo tudi njeni člani (uporaba svoje izkaznice).

2.3. Strateško področje: KNJIŽNIČNO GRADIVO

Gradivo je najpomembnejši segment knjižnice. Zbirka je ogledalo našega strokovnega dela in skozi zbirko nas vrednoti tako stroka kot uporabniki. Zbirko knjižničnega gradiva sestavljajo knjige (monografije in serijske publikacije), neknjižno gradivo, multimedijsko gradivo, drobni tiski in drugo gradivo.

Najpomembnejši vir dopolnjevanja zbirke je nakup gradiva, ki mu v knjižnici namenimo posebno pozornost, tako da zbirko ohranjamo ažurno, primerno, kvalitetno zastopano po področjih glede na potrebe, želje uporabnikov in v skladu s priporočili stroke (kvaliteta in razmerja med zvrstmi gradiva). Pridobivanje knjižničnega gradiva v KKM poteka na tri načine. Najpomembnejši je vsekakor nakup, zbirko pa dopolnjujejo tudi z darovi in zamenjave. Sredstva za nakup knjižničnega gradiva knjižnica pridobiva na podlagi letnih pogodb od ustanoviteljic MO Slovenj Gradec in Občine Mislinja in na podlagi razpisa od Ministrstva za kulturo.

Knjižnično gradivo je osnovni vir za izvajanje letnega programa dela oz. strateškega načrta in vsako leto knjižnica svoj program dopolni s premišljenim, razumnim izborom novih publikacij, ki jih razporedimo v vse štiri enote Slovenj Gradec, Mislinja, Pameče-Troblje in Podgorje z namenom, da je na razpolago uporabnikom čim bližje njihovega doma. Te »novosti« ne opredeljuje le letnica izdaje, ampak njihov prispevek k aktualizaciji in dopolnitvi določenega predmetnega področja ali teme v zbirki; z njimi sprožijo med uporabniki interes, diskusijo, aktivnost, še posebej takrat, ko dela ne soočajo posameznika le z lastnim znanjem, ampak spodbudijo drugačnost delovanja, tudi medpredmetno, medkulturno, medgeneracijsko povezovanje, dialog.

Nakup knjižničnega gradiva poteka v sodelovanju vseh zaposlenih, zanj pa je odgovorna bibliotekarka Barbara Kamnik. Sledimo novostim v vseh medijih (bibliografije, tiski, katalogi založb, ponudbe knjigotržcev, internet, obisk knjigarn, razgovori z zastopniki založb, obisk knjižnih sejmov ...). Prav tako prisluhnemo željam in potrebam naših uporabnikov, ki so z novostmi na knjižnem trgu izredno na tekočem. Dosledno upoštevamo kriterije ugotovljenih potreb okolja in zahtevnosti uporabnikov ter cilje lokalne skupnosti. V knjižnici so dobrodošli prav vsi prebivalci, ne glede na spol, starost, izobrazbo, raso, prepričanje ali narodno pripadnost. Za vse prebivalce je knjižnica lokalni informacijski center za zagotavljanje potreb po vseživljenjskem izobraževanju, po kulturnem razvoju tako posameznika kot socialnih skupin in po kvalitetno preživetem prostem času. Pri nakupu enakovredno pokrivamo vsa področja znanosti in humanistike in se izogibamo subjektivizmu in pristranskosti, kakor tudi ideološkimi, političnim ali verskim pritiskom. S tem posledično gradimo kvalitetno knjižnično zbirko za vse starostne skupine od predšolskih otrok do oseb v tretjem življenjskem obdobju ter za vse izobrazbene strukture.

Na dan 31.12.2019 je knjižnična zbirka štela **110.668** enot inventariziranega in računalniško obdelanega knjižničnega gradiva. V letu 2019 smo zbirko povečali za **3.920** enot, odpisali pa smo **1.419** enot gradiva. Knjižnična zbirka je živ organizem in mora biti predvsem aktualna. Zato je nujen načrtni odpis uničenega in zastarelega gradiva, saj knjižnična zbirka splošne knjižnice ne more rasti v nedogled, ampak se mora sprti posodabljati. V splošnih knjižnicah imajo arhivski značaj samo domoznanske zbirke. V prostem pristopu je uporabnikom na voljo **93.446** enot gradiva ali **84,4%** knjižničnega gradiva. Kot čitalniško gradivo z omejeno izposajo je označenih **3.852** gradiva, domoznanska zbirka šteje **2.170** enot, v skladišču pa imamo **16.726** enot gradiva (duplikati in manj iskano gradivo).

2.3.1. Letni prirast in nakup knjižničnega gradiva (tudi e-knjige)

Opis strateškega cilja: Knjižnica si bo prizadevala kupovati gradivo vsaj po minimalnih določenih Standardov za splošne knjižnice (t.j. 200 enot / 1000 prebivalcev; standardi priporočajo približevanje 250 enotam / 1000 prebivalcev). Glede na zmanjševanje namenskih sredstev za nakup si bo knjižnica prizadevala za čim uspešnejši (količinsko in kakovostno) nakup. Količinsko je zbirka gradiva dovolj obsežna, potrebno je skrbeti za primerno sestavo (kakovost) in aktualnost. Za zadovoljivo zbirko je potrebna natančno izdelana nabavna politika z upoštevanjem potreb uporabnikov in upoštevanjem kakovosti gradiva.

UKREPI :

- nakup gradiva se izvaja po izdelanih kriterijih v dokumentu Letni načrt nakupa knjižničnega gradiva Knjižnice Ksaverja Meška Slovenj Gradec v tekočem letu, ki ga prijavljamo na razpis Ministrstva za kulturo
- v okviru zmožnosti povečevati lasten delež knjižnice za nakup gradiva: tako da bi knjižnica imela ponovno vsaj enot leto 200 enot /1000 preb prirasta;
- s financerji doseči dogovor o nezmanjševanju sredstev za nakup gradiva;
- promovirati uporabo e-knjig;

2.3.2. Obdelava gradiva

Opis strateškega cilja: knjižnica obdeluje gradivo centralno (za vse oddelke oz. enote v osrednji knjižnici v Slovenj Gradcu).

Ključni cilj je, da je gradivo v čim krajšem času vsebinsko in tehnično obdelano in dano na voljo uporabnikom (fizično ali elektronsko). Gradivo v prirastu je predmet takojšnje obdelave.

Uporabnikom ponuditi čim več digitaliziranega gradiva na vpogled (COBISS, Kamra, uporaba e-virov, BIBLOSa) in temu primerno širiti dostopnost.

UKREPI :

- še naprej zagotavljati sprotno obdelavo novega knjižničnega gradiva,
- racionalizacija sistema oz. izboljšanje kakovosti in povečanje učinkovitosti obdelave,
- izobraževanje zaposlenih za obdelavo elektronskih publikacij in opremljanje digitaliziranih gradiv z metapodatki;
- spodbujati zaposlene za licencirano delovanje (pridobivanje licenc za vsebinsko obdelavo gradiva in vnos na COBISS).

2.3.3. Izločanje gradiva

Opis strateškega cilja: Knjižnica želi imeti aktualno zbirko gradiva, ki bo s strani uporabnikov pozitivno vrednotena in bo temu primerna tudi izposoja. Želimo posodobiti posamezna področja, pridobiti prostor za novo gradivo, zadostiti smernicam NUK-a, upoštevati interne smernice odpisa gradiva (ponudba NUK-u in območni knjižnici) in upoštevati želje uporabnikov glede zbirke.

Dobra zbirka vpliva tudi na večjo izposajo, zato je vrednotenje zbirke zelo pomembna dejavnost.

Analizirali bomo zastarelost gradiva glede na UDK vrstilec (strokovno gradivo), pregledali bomo neizposojenost gradiva v določenem obdobju, primerjali bomo poškodovanost gradiva in za odpis uporabili tudi presojo bibliotekarjev, knjižničarjev.

UKREPI:

- prednostno bomo izločali gradivo s področij, ki potrebujejo osvežitev (prostorska stiska, aktualnost gradiva, dvojnice, aktualnost/iskanost tematik);
- pri izločanju se upošteva seznam o neizposojenem in dotrajanem gradivu za določeno področje;
- pri izločanju se uporabi tudi presoja bibliotekarjev oz. komisijško presojanje o odpisu gradiva

2.3.4. Hranjenje, varovanje, zaščita gradiva

Opis strateškega cilja: Najdragocenejše gradivo knjižnice hranimo v ognjevarnih omarah; drugo dragocenejše gradivo prav tako ni v prostem pristopu, ampak uporabnikom omogočimo čitalniški dostop.

Za vse ostalo gradivo skrbimo z opremo proti kraji (magnetne nitke). S prehodom na RFID sistem bo varovanje doseglo še višjo raven.

Gradivo, ki doseže kriterije za umestitev v arhiv (tudi dokumenti o delovanju knjižnice), se odda v arhiv. Knjižnica mora v svoji osnovni funkciji priskrbeti ustrezne pogoje za hranjenje, varovanje in zaščito gradiva.

UKREPI :

- najdragocenejše gradivo shraniti v posebne zaščitne škatle (brezkislinski materiali);
- sprejeti kriterije za določanje prioritet pri zaščiti gradiva (knjižno, neknjižno),
- izobraževati zaposlene za projekte s področja ohranjanja pisne kulturne dediščine;
- za uporabnike pripraviti čim več gradiva v digitalni obliki (v sodelovanju s Koroško osrednjo knjižnico dr. Franca Sušnika KOK);
- posodobitev zaščite vsega knjižničnega gradiva s sistemom RFID;
- sprotna oddaja arhivskega gradiva v arhive (zakonske določbe).

2.3.5. Domoznanska zbirka

Opis strateškega cilja: Domoznanska dejavnost knjižnice omogoča proučevanje sedanjosti in preteklosti mesta in regije in je usmerjena v krepitev lokalne kulturne identitete prebivalcev.

UKREPI:

- izdelava dolgoročnega načrta oblikovanja in upravljanja domoznanske zbirke;
- zagotavljanje promocijo domoznanskih vsebin na področju delovanja knjižnice;
- vključevanje prebivalstva v zbiranje dokumentov, pomembnih za lokalno kulturno dediščino;
- pridobiti pomembne dokumente za strokovna proučevanja;
- doseči večjo prepoznavnost domoznanske dejavnosti v lokalnem okolju.

2.3.6. Medknjižnična izposoja

Opis strateškega cilja: Medknjižnična izposoja iz leta v leto narašča. Tako kot si naša knjižnica izposoja različno strokovno gradivo, tako si gradivo od nas izposojajo tudi ostale številne knjižnice v Sloveniji.

Vsem našim uporabnikom želimo zagotoviti dostop tudi do tistega gradiva, ki ga sami nimamo in ga zato pridobivamo od drugod.

UKREPI:

- kontinuirano in glede na potrebe uporabnikov skrbeti, da bodo vsi dobili vso gradivo, ki ga potrebujejo, četudi ga v naši knjižnici nimamo. S pomočjo medknjižnične izposoje si bomo lahko pomagali tudi pri nakupu gradiva, saj bomo marsikatero knjigo, ki jo naši občani potrebujejo, tudi kupili.

2.4. Strateško področje: ZAPOSLOVNI NAČRT KNJIŽNICE

Opis strateškega cilja: Z zagotavljanjem pogojev za delo, z učinkovito notranjo organizacijo in skrbjo za razvoj kadrov bo knjižnica spodbujala in razvijala kakovostne storitve. V Knjižnici Ksaverja Meška Slovenj Gradec je sistemiziranih 17 delavnih mest (sprejeto in potrjeno na Svetu zavoda, 21.10.2019) v skladu s Pravilnikom. Po strokovnih priporočilih in standardih za splošne knjižnice od 2018 - 2028 so se glede na število prebivalcev,

število gradiva in dejavnosti, ki jih knjižnica izvaja, sistemizirana delovna mesta povečala iz prej petnajstih na sedemnajst zaposlenih.

Zasedenih je trenutno štirinajst delovnih mest: direktor, čistilka, računovodja, poslovni sekretar in osem strokovnih delavcev s polnim delovnim časom v predpisanem razmerju 70 % z visoko izobrazbo in 30 % s srednjo izobrazbo. V letu 2020 se je polovično zaposlena delavka upokojila in jeseni smo le to nadomestili z novo zaposlenim strokovnim delavcem.

Po novi sistemizaciji so tako nezasedena delovna mesta še: knjižnični manipulant s V. stopnjo izobrazbe ter dva, bibliotekarja s VII. stopnjo izobrazbe.

UKREPI :

- postopno zaposlovanje v skladu s sprejeto in potrjeno sistemizacijo;
- permanentno izobraževanje in razvoj strokovnega in poslovnega kadra;
- postopna sprememba sistemizacije in uskladiitev s standardi za splošne knjižnice;
- kontinuirano izpopolnjevanje zaposlenih za nove tehnologije in načine dela v digitalni knjižnici in spletnem okolju;
- iskati primerne mehanizme za spremljanje učinkov dela in spodbujanje motiviranosti zaposlenih za kakovostno in vestno delovanje;
- spodbujanje osebnih komunikacij na vseh ravneh – posebno v odnosu do lokalnih deležnikov (uporabnikov, članov, institucij, lokalne skupnosti itd.);
- razvijanje notranje kulture med knjižnicami, ki bo vzpodbujala prenos pridobljenega znanja in izkušenj s timskim delom;
- prizadevanje za zaposlovanje kreativnih, inovativnih, samostojnih ljudi, ki so sposobni odločati, sodelovati in delati z ljudmi;
- iskanje možnosti zaposlovanja za določen čas (javna dela, študentsko delo, razpisi, projekti spodbujanja bralne kulture itd.) – če ni drugih možnosti.

Dinamika gibanja kadrov in sprememba v prihodnjih letih: V nadaljnjih letih se zaposlenost povečuje; sistemizacija se postopno uskladi s standardi.

2.5. Strateško področje: TEHNIČNA OPREMA KNJIŽNIC

Opis strateškega cilja: Knjižnica je v minulih letih poskrbela za solidno tehnično opremljenost (reprodukcijska oprema, računalniška in komunikacijska oprema). Zaradi močne obremenjenosti jo je potrebno pravočasno servisirati oz. redno nadomeščati iztrošene komponente.

Knjižnica si bo prizadevala za zamenjavo in dopolnjevanje tehnične opreme in njeno pravočasno posodabljanje. Pripravili bomo potrebne postopke (analitično in plansko) za prehod na RFID sistem zaščite gradiva v knjižnici. Časovnica uvedbe RFID sistema je odvisna od uspešnosti na razpisih, postopek uvajanja bo potekal v fazah (2-3 leta).

UKREPI RFID TEHNOLOGIJA (zamenjava magnetnih nitk za zaščito gradiva)

V prvem planu na področju tehnične opremljenosti je uvedba novega sistema za opremljanje, transakcije in zaščito gradiva. Knjižnica načrtuje postopen prehod na RFID sistem, kar pomeni, da bo:

- gradivo opremila z RFID čipi (nalepkami), izvedla konverzijo gradiva (prepis podatkov na nove čipe) in opremila izposojevalno mesto s potrebno opremo za delo z novo tehnologijo (čitalnik-zapisovalnik), ter eno delovno mesto za obdelavo gradiva.
- oprema izhodov z novimi zaščitami, nakup dodatnih čitalnikov za izvedbo inventure oz. iskanje gradiva.

Ob zamenjavi uporabniških računalnikov ne smemo pozabiti na varno in ustrezno delo zaposlenih. V naslednjem obdobju razvoja bomo poizkušali sistematično menjati te računalnike in skrbeti za ustrezne pogoje dela in varstvo pri delu.

UKREPI IN POSODABLJANJE IKT OPREME (hitrejše in kvalitetnejše poslovanje)

Splošne knjižnice postajajo v zadnjih letih sodobna informacijska središča. Uporabnik je vedno bolj zahteven in želi čim več informacij v čim krajšem času. Prav to mu omogoča računalniški informacijski sistem, v katerega je vključena tudi naša knjižnica in sodobna IKT oprema.

V naslednjem obdobju bo potrebna zamenjava posameznih računalnikov in primerno vzdrževanje obstoječih, - redno posodabljanje programske opreme, - prenova spletne strani tako, da bo le-ta postala osrednji informacijski portal knjižnice.

2.6. KNJIŽNIČNO INFORMACIJSKI SISTEM

Opis strateškega cilja: Informacije knjižnica posreduje ustno, pisno, preko telefona in spleta. Uporabnikom nudimo pomoč pri raziskovanju, referatih, seminarskih, diplomskih in drugih nalogah, načrtovanju prireditvev. Čim več informacij si bomo prizadevali uporabnikom pripraviti za uporabo preko spleta, za iskanje strukturiranih informacij iz gradiva pa bomo strokovno svetovali.

UKREPI :

- priprava informacij za splet (preko kataloga javnih informacij dostopne na domači strani knjižnice);
- uvajanje novih modulov, aplikacij za uporabo knjižnice na daljavo.
- učenje uporabnikov za samostojno uporabo knjižničnih storitev – s poudarkom izobraževanja mladih za samostojno in kvalitetno uporabo knjižnice in e virov;
- promocija knjižničnega informacijskega sistema.

2.7. Strateško področje: INVESTICIJE, VZDRŽEVANJE, RAZVOJ

Opis strateškega cilja: Knjižnica deluje v štirih stacionarnih enotah: Slovenj Gradec, Mislinja, Pameče-Troblje in Podgorje. Knjižnica si bo v prihodnje prizadevala za izboljšanje pogojev delovanja v vseh enotah, skladno z zakonskimi osnovami.

Knjižnica v Slovenj Gradcu je sicer v ustreznih prostorih, vendar umaknjena iz centra mesta in po mnenju uporabnikov »premalo vidna«. V ta namen se z MO Slovenj Gradec že dogovarjamo za prostor v mestnem jedru, kjer bi delovala mestna čitalnica, v okviru katere bi v poletnih mesecih in ob ustreznem vremenu izvajali tudi projekt »Branje pod krošnjami«.

Pameče – Troblje: knjižnica se nahaja v šolskih prostorih in opravlja dvojno funkcijo – kot šolska in splošna. Prostor je premajhen.

Podgorje: knjižnica se nahaja v šolskih prostorih in opravlja dvojno funkcijo – kot šolska in splošna. Prostor je premajhen.

Knjižnica Mislinja je v pritličnih prostorih stanovanjskega bloka. Prostor je sicer ustrezen, vendar premajhen. Prostora je premalo tako za knjižnično zbirko, kot tudi za prireditveno in razstavno dejavnost. Investicija novo pridobljenega prostora za knjižnico je že v teku in pričakujemo selitev le te v letu 2021.

UKREPI : redno popisovanje stanja objektov in sporočanje ugotovitev in predlogov financerjem, da se sprejmejo ustrezne rešitve oz. plansko reševanje.

2.8. Strateško področje: ORGANIZACIJA KNJIŽNICE

Opis strateškega cilja: Optimalno in racionalno delovanje knjižnice in vseh postopkov dela mora opravičiti javna sredstva, ki so nam na voljo. Zaradi teženj po večji uspešnosti, učinkovitosti in kakovosti delovanja bo knjižnica nenehno iskala možnosti za izboljšanje in posodabljanje svoje notranje organizacije.

UKREPI :

- posodabljanje organizacijske strukture knjižnice (fleksibilnost, preglednost, možnost kontrol, jasne pristojnosti in odgovornosti, poročanje);

- po uvedbi RFID sistema bo za postopke izposoje v osrednji knjižnici zadostovalo manj zaposlenih; preusmeritev kadrov v druge naloge (domoznanstvo, digitalizacija, delo z uporabniki);
- ciljno vodenje: opredelitev merljivih ciljev, rokov, nosilcev, sistem poročanja, pristojnosti, odgovornosti in preverjanje dosežkov;
- merjenje uspešnosti knjižnice na čim več področjih (izbrani kazalci in primerjava z drugimi knjižnicami).

2.9. Strateško področje: PROJEKTNO DELO

Opis strateškega cilja: Organiziranost našega delovanja je velikokrat projektna; dobre izkušnje iz preteklih let delovanja nadgrajujemo in dopolnjujemo. Projekti so tehnični (računalniška oprema), prireditveni, za spodbujanje bralne kulture oz. projekti povezani z dediščino oz. lokalno identiteto, tudi kadrovske (javna dela, prostovoljstvo itd.). Tudi nakup gradiva poteka projektno.

Ohranili in dopolnjevali bomo projekte za spodbujanje bralne kulture in širitev članstva, posodabljanje tehnične opreme, digitalizacijo gradiva in promocijo lokalne zgodovine, projekte vseživljenjskega učenja za vse generacije in sloje prebivalstva, sodelovanje s sorodnimi institucijami.

Resorno ministrstvo v zadnjem obdobju razpisuje zelo malo projektov, iz katerih bi naša knjižnica lahko pridobila dodatna finančna sredstva, zato bomo sledili razpisom drugih ministrstev in se tudi ob izpolnjevanju pogojev nanje prijavljali. Vzpostavljali bomo partnerske vezi s sorodnimi ustanovami in ostalimi podjetji na lokalnem, regijskem in državnem nivoju.

UKREPI :

- promocija projektne dela;
- širitev kroga ljudi, ki bi jih lahko izvajali (usposabljanje za projektno delo);
- spodbujati k povezovanju v okolju glede podobnih interesov (vseživljenjsko učenje, prostovoljstvo itd.);
- digitalizacija domoznanskega gradiva (v sodelovanju s KOK);
- nadgradnja tistih dobrih spoznanj in projektov, do katerih smo prišli ali jih izvajali v predhodnem obdobju,
- razčlenitev večjih projektov, predvsem pa razširitev kroga ljudi, ki jih bodo izvajali,
- identificiranje novih projektov za spodbujanje bralne kulture,
- prijava na druge projekte financirane iz evropskih skladov.

2.10. Strateško področje: KULTURNE PRIREDITVE

Opis strateškega cilja: Kulturne prireditve knjižnice so odraz njenega poslanstva. Kulturne prireditve se med seboj dopolnjujejo, prednost dajemo domačim avtorjem in kvalitetnim literarnim vsebinam, ki se dopolnjujejo z vseživljenjskim učenjem in drugimi doživljanji umetnosti .

Kulturne prireditve krepijo povezanost občanov s knjižnico in ustvarjajo vezi med ljudmi v času in prostoru. Knjižnica z njimi utrjuje svoj položaj v lokalni skupnosti in promovira svojo dejavnost. Prireditve, ki so primerne za učenje, ponujamo kot pedagoške ure ali delavnice oz. tiste, ki presegajo pomembnost domače knjižnice kot gostujoče dejavnosti v druge knjižnice in ustanove.

Število prireditev se je v zadnjih letih ustalilo, čeprav načrte še vedno presegamo.

Projekte smo izvajali v sodelovanju z Osnovnimi šolami, vrtci, Centrom srednjih šol Slovenj Gradec, Podjetniškim centrom, Ozaro, PUM, Domom starostnikov Slovenj Gradec, Koroškimi knjižnicami, knjižnicami sodelujočimi v projektu Pravljice za odrasle (Velenje, Novo mesto, Ptuj, Maribor, Murska sobota), Javnim skladom za ljubiteljsko kulturo, različnimi društvi in drugimi institucijami. Na prireditve v vseh enotah knjižnice vedno vabimo uporabnike in občane iz celotne Mislinjske doline.

Prireditve oglašujemo na lokalnih radijskih postajah, v prireditvenem vodniku, v dnevnem časopisju, na domači strani knjižnice <http://www.sg.sik.si>, na kabelski televiziji MO Slovenj Gradec, na Facebook in Instagram profilu, prav tako pošiljamo vabila za prireditve uporabnikom na dom. Izvedli smo vse ustaljene projekte namenjene odraslim in otrokom, ki smo jih načrtovali v programu dela. Nekaj več pozornosti zadnji dve leti namenjamo razstavam, saj izkoriščamo prazen prostor na oddelku za odrasle bralce, ki je še brez ustrezne knjižnične opreme.

Prostori splošnih knjižnic so javni in odprti za vsakogar. To je tudi cilj naše ustanove, zato tudi število prireditev ni omejeno in naše prostore lahko uporabijo različna društva ali posamezniki.

UKREPI :

- Prirejanje literarnih večerov, potopisov, predavanj družbeno aktualnih tematik, likovnih in knjižnih razstav
- Poudarek in prednost na predstavitev domačih ustvarjalcev
- povezovanje z institucijami in društvi pri organizaciji prireditev (spominske, lokalna dediščina, vseživljenjsko učenje...);
- pripravljane prireditev za posebne ciljne publike z namenom popularizirati članstvo v knjižnici oz. obiskovanje knjižnice (brezposelni, starejši, invalidi...);
- sodelovanje s kulturnimi društvi za obogatitev kulturnih prireditev;
- animirati prostovoljce za sodelovanje pri izvedbi prireditev; izpostaviti tudi sodelovanje z brezposelnimi osebami (programi javnih del in usposabljanj na delovnem mestu);
- dobro promovirati prireditveno dejavnost knjižnice, ki je naš adut;
- zaposlene v knjižnici izobraževati za pripravo kvalitetnih prireditev (pripovedovalski večeri itd.).

2.11. Strateško področje: PROMOCIJA IN MARKETING KNJIŽNICE

Knjižnica bo načrtno izgrajevala svojo javno podobo, skrbela za promocijo svoje dejavnosti in za marketing svojih storitev in dejavnosti.

a. Sklop : knjižnica si bo še naprej prizadevala, da postane uporabnikom in širšemu okolju še prijaznejša.

UKREPI:

- zagotavljanje storitev in dejavnosti, ki bodo upoštevale potrebe različnih skupin uporabnikov,
- redno ugotavljanje potreb sedanjih in potencialnih uporabnikov,
- odpravljanje ovir (fizične, jezikovne, kulturne), ki ovirajo uporabo knjižnice in njenih storitev,
- izboljšanje veščin komuniciranja tistih zaposlenih, ki delajo neposredno z uporabniki in povečanje njihove občutljivosti za potrebe uporabnikov,
- promocija bo temeljila na poudarjanju vloge knjižnice kot dejavnika odprte in demokratične družbe,
- skrb za zunanjo podobo in vedenje zaposlenih (urejenost, komunikativnost, prijaznost),
- izboljšanje vizualne in vsebinske predstavitve knjižnice na spletni strani,
- oblikovanje celostne podobe knjižnice, izdelava promocijskega gradiva z logotipom knjižnice,
- ustanovitev kluba prijateljev in podpornikov knjižnice,
- organizacija obiskov znanih osebnosti in srečanj s ključnimi zunanjimi osebami.

b. Sklop: promocija knjižnične zbirke in povečanje njene uporabe. Za večjo uporabo knjižnične zbirke in podobo ter vidnost knjižnice v javnosti, bo knjižnica načrtno skrbela za njeno predstavljanje širši javnosti z naslednjimi strategijami:

- predstavljanje knjižnične zbirke s klasičnimi razstavami, obiski zbirk in virtualnimi razstavami (predstavitvami) na spletu,
- predstavljanje knjižnične zbirke prek kulturnih prireditev v knjižnici,
- predstavljanje knjižničnih zbirk, novitet in dogodkov ter razstav knjižnice preko obveščanja v lokalnih medijih,
- organizacija knjižnične in knjižne vzgoje za skupine otrok.

c. Sklop: Knjižnica bo vzpostavljala strateške odnose z vsemi dejavniki, zato bo spoznavala in komunicirala z različnimi javnostmi.

- zbirko predstavljamo s klasičnimi razstavami, promocijo gradiva in virtualnimi predstavitvami na spletu (Kamra);

- sodelovanje in povezovanje s strokovnjaki na posameznih področjih (svetovalci za nakup strokovnega gradiva);
- izpostavljati pomembnejše dele gradiva /zbirk na spletu;
- organizacija kulturnih prireditev v podporo zbirkam (domoznansko-spominske prireditve);
- popularizacija novitet v medijih in knjižnih klubih;
- organizacija knjižnične in knjižne vzgoje za mlade;
- nove oblike popularizacije (dnevi odprtih vrat, predstavitve knjižnice, interaktivni vodniki za knjižnico);
- spodbujanje zaposlenih strokovnjakov za publicistično dejavnost in sodelovanje v drugih lokalnih institucijah in društvih (ter angažiranje v kulturi: obiskovanje prireditev);

d. Sklop: Javna podoba knjižnice se načrtno izgrajuje kot pozitivna in nepogrešljiva institucija v kraju. S svojimi prizadevanji za širjenje bralne kulture in kulture nasploh ima zelo pozitivno podobo.

- strategije odnosov in komunikacij z javnostmi;
- utrjevanje politike komunikacije z mediji z organiziranim (načrtnim) obveščanjem medije in javnosti;
- povezovanje s ključnimi strokovnimi institucijami;
- iskanje povezav s partnerji za projekte, ideje, dejavnosti;
- izpostavljanje koristi za knjižnico in okolje, v katerem deluje
- izobraževanje zaposlenih za komuniciranje z javnostmi;

3. KRITIČNI DEJAVNIKI USPEHA

Na uspešnost knjižnice pri doseganju strateških ciljev vplivajo naslednji kritični dejavniki uspeha:

- Kontinuirana podpora lokalnih skupnosti ustanoviteljic Mestne občine Slovenj Gradec in Občine Mislinja: zagotovitev potrebnih finančnih virov za izvajanje poslanstva knjižnice in zadovoljevanje pričakovanih njenih uporabnikov; zagotavljanje zadostnih kadrovskega virov za izvajanje vseh določenih funkcij in nalog knjižnice.
- Podpora širše javnosti: se izraža v podpori delovanju in načrtom knjižnice, vlogi knjižnice kot pomembne kulturne ustanove, vlogi knjižnice kot ustvarjalni dodane vrednosti okolju.
- Primerna organizacijska in upravljavna struktura: podpora izvajanju strateških ciljev, učinkovito razporejanje sredstev; učinkovito notranje izvajanje procesov, pravočasen odziv na spremembe v okolju oz. družbi.
- Učinkoviti in uspešni notranji procesi: za uresničevanje funkcij knjižnice, za podporo uresničevanja potreb uporabnikov.
- Ustrezen management človeških virov: novi strokovnjaki usmerjeni k organizacijski kulturi in skupnim ciljem, spodbujanje zavedanja zaposlenih o njihovi vlogi za zagotavljanje kakovosti storitev in proizvodov, motiviranje zaposlenih za odličnost.
- Razumevanje potreb uporabnikov v spreminjajočem se okolju: zagotavljanje primernih storitev in proizvodov v prihodnosti, aktivno vključevanje uporabnikov v spletne storitve knjižnice, tolerantnost za klasične in moderne uporabnike knjižnice – ohranjanje tradicionalnosti in hkrati novodobne pridobitve

4. PRIČAKOVANI KONČNI REZULTATI OB URESNIČITVI STRATEŠKIH CILJEV

Pričakovani končni rezultati ob uresničitvi strateških ciljev:

- Zadovoljni uporabniki in člani knjižnice (to se izraža v merljivih kazalcih delovanja knjižnice in tudi pozitivno ocenjevanje delovanja knjižnice s strani deležnikov knjižnice).
- Dobro poznavanje domače dediščine in dobro razvita kulturno-zgodovinska identiteta uporabnikov knjižnice.
- Pozitiven učinek knjižnice na razvoj kulture, izobraževanja, informiranja in povezovanje v okolju delovanja knjižnice.
- Dobra ter učinkovita notranja organizacija in procesi dela.
- Motivirani, strokovni in vestni zaposleni.
- Bogatenje raznovrstne kulture in demokratičnosti komuniciranja v okolju.

Knjižnica Ksaverja Meška Slovenj Gradec in vse njene enote smo zaupanja vredni in varni javni prostori, ki simboliziramo urejenost in stabilnost. Vseskozi gradimo dinamičen, oseben in dolgoročen odnos s svojimi uporabniki. Zaradi sprememb v družbi pa se je spremenilo tudi tradicionalno razmerje med knjižničarji, uporabniki in vsebino (kar so pokazali tudi rezultati naše ankete).

Sodobni iskalci informacij (predvsem mlajši) so vedno bolj samostojni, vedno več informacij lahko poiščejo brez pomoči knjižničarjev, delujejo avtonomno, njihovo iskalno okolje je svetovni splet. Iskanje na spletu je enostavno in učinkovito – poteka lahko kjerkoli in kadarkoli, rezultati so takojšnji. Na spletu uporabniki prestopajo meje med delom, študijem in zabavo in so del virtualne skupnosti, s katero neprestano komunicirajo, soustvarjajo skupne vsebine in svoje lastno virtualno okolje. Široka paleta različnih ponudnikov informacij omogoča ljudem, da se lahko odločijo, katere bodo uporabljali. S pojavom elektronskih knjig in drugih informacijskih virov so se zato nekoliko zamajali tudi temelji fizične knjižnice.

Knjižnica se mora torej v prihodnosti preusmeriti od posredovanja informacij k svetovanju pri pridobivanju in vrednotenju informacij in k bolj intenzivnemu informacijskemu opismenjevanju svojih uporabnikov. Da bodo naši občani uporabljali tudi netradicionalne storitve, bo morala knjižnica v prihodnosti oblikovati take storitve, ki bodo uporabne za vse in vsakega posebej.

»Sodobna, k uporabniku usmerjena splošna knjižnica je oblikovana kot prostor navdiha (branje, razmišljanje, različni mediji, lastna ustvarjalnost, igra), kot prostor učenja (neformalno izobraževanje, priložnostno učenje, samostojno učenje, svetovanje, pomoč, informiranje o možnosti dostopa do znanja) ter, kot prostor srečevanj in druženj (javne debate, predavanja, diskusije, delavnice, razstave, koncerti).«
(Slovenske splošne knjižnice za prihodnost: Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2013 – 2020)

Pripravila: Draga Ropič
Oktober 2020

Svet zavoda Knjižnice Ksaverja Meška je obravnaval dokument na seji sveta knjižnice KKM, dne 5. 11. 2020 in podal soglasje.

